

SENĀTA RĪCĪBAS SĒDES L Ē M U M S

Rīgā 2011.gada 28.aprīlī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta senatoru kolēģija šādā sastāvā:

senators J.Neimanis

senatore I.Skultāne

senatore R.Vīduša

rīcības sēdē izskatīja SIA „Latvijas Propāna gāze” kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 26.janvāra spriedumu administratīvajā lietā, kas ierosināta pēc SIA „Latvijas Propāna gāze” pieteikuma par Konkurences padomes 2008.gada 10.decembra lēmuma atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Konkurences padomes 2008.gada 10.decembra lēmumu pieteicējas SIA „Latvijas Propāna gāze” darbībās konstatēts Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums un uzlikts naudas sods. Konkurences padomes ieskatā, lietā ir pierādīts, ka pieteicēja konkrētajā definētajā tirgū atrodas dominējošā stāvoklī, un tā noteikusi netaisnīgu pārdošanas cenu (sašķidrinātās naftas gāzes (turpmāk – SNG) tarifu) sabiedriskā pakalpojuma saņēmējiem.

[2] Pieteicēja iesniedza pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu.

[3] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 26.janvāra spriedumu pieteikums noraidīts. Tiesas spriedums pamatots ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Konkurences padome pareizi noteikusi lietā konkrēto tirgu – sašķidrinātās gāzes piegādes un realizācijas no pazemes un virszemes grupu iekārtām daudzdzīvokļu mājām tirgus Latvijas Republikas ģeogrāfiskajā teritorijā. Tās daudzdzīvokļu mājas, kuras jau sākotnēji ir saņēmušas un turpina saņemt SNG no pazemes un virszemes grupu iekārtām, tieši šādam enerģijas saņemšanas veidam sadzīves vajadzībām ir projektētas, tātad – pielāgotas. Patērētāja interesēs ir turpināt saņemt ierasto pakalpojumu, turklāt par ekonomiski pamatotu cenu. Neapšaubāmi, patērētājs var izvēlēties atteikties no SNG saņemšanas no tvertnēm un iegādāties balonos pildītu SNG katrā dzīvoklī. Tomēr šādā gadījumā tiek samazināts patērētāja ierastais ērtību līmenis (ugunsdrošības līmenis; balonu apmaiņa dzīvoklī iepretim SNG saņemšanai no tvertnēm skar personas privāto dzīvi; kā arī patērētājam jārēķinās ar laika patēriņu, gaidot balona apmaiņu, vai pārtraukumiem SNG piegādē, ja balons netiek apmainīts savlaicīgi). Patērētājs neapšaubāmi var izvēlēties sadzīves vajadzībām izmantot elektroenerģiju, tomēr šādā gadījumā patērētājam ir neparedzētas papildu izmaksas, tostarp jaunas plīts iegādei, kā arī jāņem vērā, ka elektroenerģija ir dārgāks enerģijas veids par gāzi. Tas, ka valstī, kā izriet no lietas materiāliem – arī kaimiņvalstīs, kopumā ir novērojama tendence patērētājiem arvien vairāk atteikties no SNG sadzīves vajadzībām, apliecina vien to, ka attiecīgie patērētāji paši izvēlas augstāku ērtību līmeni, parasti izvēloties lietot dārgāko, bet ērtāko (īpaši no higiēnas, veselības un ugunsdrošības viedokļa) elektroenerģiju sadzīves vajadzībām. Tomēr tas attiecas uz to patērētāju daļu, kuru labklājības līmenis pats par sevi atļauj viņiem pāriet uz augstāku ērtību līmeni, arī maksājot par pakalpojumu dārgāk. Savukārt, vērtējot pakalpojuma aizvietojamību, šāds arguments nevar būt noteicošais attiecībā uz jebkuru jeb vidējo patērētāju. Iespējamā aizvietojamība ar dabasgāzi saistīta ar vairākiem būtiskiem priekšnoteikumiem – tostarp pieslēguma daudzdzīvokļu mājas atsevišķam dzīvoklim neiespējamība, ja māja projektēta un pielāgota SNG piegādei; visu mājas iedzīvotāju vienošanās; būvprojekta nepieciešamība; būtiskas izmaksas šāda projekta realizācijai. Aizvietojamība primāri aplūkojama no tā aspekta, ka patērētājam ierastais ērtību līmenis nav jāsamazina, bet, ja patērētājs to vēlas un savu resursu ietvaros spēj palielināt, tā ir viņa izvēle, kas neattiecas uz pakalpojuma sniedzēja pienākumu esošo pakalpojumu sniegt, citastarp ievērojot dominējošā stāvokļa izmantošanas

nosacījumus. Neviens no lēmumā analizētajiem un pieteicējas norādītajiem iespējamiem aizvietojamības veidiem nenorāda, ka konkrētajā lietā iespējama sabiedriskā pakalpojuma tāda aizvietojamība, lai būtu pamats atzīt, ka konkrētais tirgus noteikts nepareizi. Pieteicēja uzskata, ka patērētājiem, kuri saņem SNG sadzīves vajadzībām no pieteicējai piederošajām pazemes (virszemes) tvertnēm, ir iespējas izvēlēties citu uzņēmumu SNG piegādēm. Kā tas pareizi konstatēts lēmumā, konkrētajā tirgū pārbaudāmajā periodā pieteicēja aizņēma vairāk kā 99% konkrētā tirgus, turklāt pazemes (virszemes) tvertnes ir pieteicējas īpašumā. Cita komersanta, kurš vēlētos uzstādīt papildu tvertnes vai balonu iekārtas jau esošajām tvertnēm vai nomāt pieteicējai piederošās tvertnes, iespējama ienākšana tirgū nav ticama (konkrētā tirgus sašaurināšanās, ieguldāmo līdzekļu (tostarp licences iegūšanai) un izmaksu dēļ) un pieteicēja šādu argumentu pietiekami nav pamatojusi. Turklāt nav strīda, ka pārbaudāmajā periodā šādu konkurentu pieteicējai faktiski nebija, izņemot vien SIA „Latgāze”, kas pārvaldījaniecīgu konkrētā tirgus daļu Latgales reģionā. Tādējādi Konkurences padome pamatoti secinājusi, ka pārbaudāmajā periodā pakalpojuma saņēmēji – daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, kuras pieslēgtas pieteicējai piederošajām pazemes un virszemes grupu iekārtām, kuri saņēma SNG sadzīves vajadzībām no pieteicējai piederošās infrastruktūras – pazemes un virszemes grupu iekārtām –, nebija iespējas izvēlēties citu pakalpojuma sniedzēju SNG piegādē no pazemes un virszemes tvertnēm.

[3.2] Pieteicēja konkrētajā definētajā tirgū ir dominējošā stāvoklī atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 1.punktam. Proti, no lietas materiāliem ir redzams un par to strīds nepastāv, ka pārbaudāmajā periodā pieteicējai bija tikai viens konkurents – SIA „Latgāze”, kura sniedza attiecīgos pakalpojumus (SNG realizēšana no pazemes un virszemes grupu iekārtām daudzdzīvokļu mājām)niecīgā konkrētā tirgus daļā – mazākā par 1%.

[3.3] Izvērtējot pieteicējas noteiktās SNG realizācijas cenas, Konkurences padomes lēmumā pamatoti konstatēts, un par šo faktu pēc būtības nav strīda, ka SNG tarifs 2006.gadā, salīdzinot ar 2005.gadu, pieaudzis aptuveni par 75,3%, bet 2007.gadā, salīdzinot ar 2006.gadu, pieaudzis par 35,4% jeb divos gados pieaudzis vairāk par 100%. Neapšaubāmi, šāds cenu pieaugums, īpaši no vidējā patērētāja viedokļa, par vienu un to pašu iepriekš izmantoto pakalpojumu uzskatāms par būtisku.

[3.4] Pārbaudot lēmuma 5.punktā ietverto SNG tarifa (bez sadales tarifa; ietver tarifa struktūras, mazumtirdzniecības izmaksu, SNG iepirkuma cenas

izvērtējumu) izvērtējumu, konstatējams, ka Konkurences padomes veiktie aprēķini, kas izdarīti, pamatojoties uz pieteicējas sniegto informāciju, un izdarītie secinājumi ir pamatoti. Būtiskas kļūdas Konkurences padomes aprēķinos, kuru avots ir pieteicējas sniegtā informācija, kas varētu ietekmēt lēmumu pēc satura jeb gala secinājumu pamatotību, nav konstatējamas.

[3.5] Lēmumā pēc būtības nav vērtēta pieteicējas vēlāk iesniegtā informācija, ka tai bijušas darbinieku apdrošināšanas izmaksas. Lēmumā pamatoti norādīts, ka secinājums par attiecīgo izmaksu neesamību izdarīts, tieši pamatojoties uz pieteicējas sniegto informāciju. Vienlaikus minēto izmaksu neietveršana lēmumā izdarītajā aprēķinā nemaina lēmuma saturu, proti, kopējā aprēķinā tām nav izšķirošas nozīmes. Tarifa ekonomiskā pamatojuma novērtējumu kopumā šī neprecizitāte, kas pēc sava apmēra nevar tikt atzīta par būtisku, nemaina.

[3.6] Pieteicēja, kaut nepiekrīt Konkurences padomes veiktajam aprēķinam, atzīst, ka pārbaudāmajā periodā bijis liels darbinieku darba algu pieaugums. Pieteicēja to skaidro ar apstākli, ka iepriekšējos gados darba samaksa neesot tikusi paaugstināta. Lēmumā tarifs (arī tā pieaugums, salīdzinot ar tarifu iepriekšējā (regulējamā) periodā) vērtēts kopumā, vienlaikus detalizēti pārbaudot katru tarifu veidojošo pozīciju. Neapšaubāmi, pieteicējai ir tiesības palielināt darbiniekiem darba samaksu, tomēr šim palielinājumam jābūt samērīgam jeb tā ietekme nedrīkst būtiski palielināt tarifu pakalpojuma saņēmējiem, salīdzinot ar iepriekšējo tarifu. Tas attiecas uz jebkuru tarifu veidojošo pozīciju, kas kopumā veido tarifu. Respektīvi, nav samērīgi un ekonomiski pamatoti būtiski palielināt uzreiz visu vai lielas daļas tarifu veidojošās pozīcijas izmaksas. Tieši tajā gadījumā, ja pieteicēja darbinieku algas un citas attiecināmās izmaksas būtu palielinājusi pakāpeniski, arī iepriekšējos periodos, neveidotos tarifa nesamērīgums kopumā. Konkrētajā gadījumā pieteicēju acīmredzami to darīt ierobežoja apstākļi, ka konkrētais pakalpojums iepriekš bija regulējams. Kā redzams no lietas apstākļiem, strīdus periodā pieteicējas sākotnēji faktiski piemēroto sadales pakalpojuma tarifu, kas ir kopējā pakalpojuma sastāvdaļa, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija ar lēmumu Nr.319 neapstiprināja, atzīstot to par ekonomiski nepamatotu, bet minētais apstākļi pieteicējai nebija šķērslis šādu sadales pakalpojuma tarifu tomēr piemērot.

[3.7] Nav pamatots pieteicējas arguments, ka Konkurences padome nav novērtējusi izskatāmās lietas lielo darba apjomu, lai sagatavotu informāciju un pierādījumus. Konkrētajā lietā pieteicējai bija jāpierāda pašas noteikto un piemēroto

tarifu pamatojums, tas ir, precīzi un detalizēti jānorāda, kā tarifi veidoti. Šādiem pierādījumiem bija jābūt pieteicējas rīcībā jau apkopotiem, jo tieši uz tiem bija jābūt balstītiem tarifiem pārbaudāmajā periodā. Šajā aspektā Konkurences padome pamatoti lēmumā citastarp akcentējusi, ka pieteicējas vairākkārt sniegtā informācija bija nepilnīga un pat pretrunīga.

[3.8] Pieteicējai lietā iestādē bija jāievēro līdzdarbības pienākums, tas ir, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 150.panta trešo daļu pieteicējam atbilstoši savām iespējām jāpiedalās pierādījumu savākšanā. Tā kā konkrētajā gadījumā iestādē notika lietas izpēte par pieteicējas iespējamu pārkāpumu – dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, tieši pieteicējas pašas interesēs bija savākt pierādījumus, kas pamato pieteicējas viedokli, un sniegt kompetentajai iestādei pilnīgu un precīzu informāciju. Tas, kādi pierādījumi pamato pieteicējas viedokli, vislabāk bija zināms tieši pieteicējai, turklāt šādiem pierādījumiem bija jābūt pieteicējas rīcībā. Ja kādi pierādījumi pieteicējas rīcībā nebūtu bijuši (kas gan konkrētajā lietā no lietas materiāliem neizriet), tad pieteicējai bija jānorāda iestādei, kādi tieši pierādījumi papildus ir pārbaudāmi un kuras iestādes vai personas rīcībā tādi ir. Līdz ar to pieteicēja nepamatoti uzskata, ka Konkurences padomes pienākums bija savākt atbilstošus pierādījumus no citām iestādēm par pieteicējas produktu realizāciju.

[3.9] Pārbaudot lēmuma 6.punktā ietverto sadales pakalpojuma tarifa izvērtējumu, Konkurences padomes veiktie aprēķini, kas izdarīti, pamatojoties uz pieteicējas sniegto informāciju, un izdarītie secinājumi kopumā atzīstami par pamatotiem. Būtiskas kļūdas aprēķinos, kuru avots ir pieteicējas sniegtā informācija, kas varētu ietekmēt lēmumu pēc satura jeb gala secinājumu pamatotību, nav konstatējamās. No pieteicējas argumentiem izriet, ka tā centusies novērst Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas lēmumā Nr.319 norādīto par nepamatotiem gāzes zudumiem, kas tikuši ietverti tarifā, un ieviesusi papildu gāzes daudzuma inventarizācijas pazemes grupās un papildu pasākumus gāzes daudzuma tvertnēs kontrolei, kā rezultātā samazināti SNG zudumi, bet palielinājušies transporta un darba samaksas izdevumi. Ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas lēmumu Nr.319 noraidītais sadales pakalpojuma tarifs un pieteicējas faktiski 2006.gadā piemērotais sadales pakalpojuma tarifs, konkrētajam pakalpojumam kļūstot neregulējamam, neatšķiras. Līdz ar to apšaubāms ir tas, ka sākotnējam tarifam pārbaudāmajā periodā pirms tā piemērošanas vispār ticis veikts pārrēķins, ar ko arī loģiski izskaidrojama pieteicējas rīcība, ar dažādām vēstulēm iesniedzot atbildētājai

nepilnīgu, kļūdainu un vēlāk precizētu vai pretrunīgu informāciju par tarifa ekonomisko pamatojumu.

[3.10]Līdz ar to lēmumā pareizi konstatēts un pamatots Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpums pieteicējas darbībās.

[3.11]Lietā iesniegtajā SIA „Ernst & Young Baltic” ziņojumā par SIA „Latvijas Propāna gāze” SNG apgādes pakalpojuma pašizmaksas noteikšanas principu un aprēķinu laika periodā no 2006.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 30.jūnijam pārbaudi izdarītie secinājumi neatspēko lēmumā izdarītos secinājumus. Lēmums pamatā nav motivēts ar to, ka strīdus tarifos ir iekļautas pašas par sevi nepieļaujamas vai neattiecināmas izmaksas (izņemot dažas pozīcijas sadales pakalpojuma tarifā, kas analizēts lēmuma 6.3.punktā un pret ko pieteicēja nav izteikusi pamatotus iebildumus). Lēmums pamatā motivēts ar to, ka būtisks tarifa pieaugums pārbaudāmajā periodā nav samērojams ar tajā iekļauto atsevišķo izmaksu pieaugumu, kā arī vērtēta atsevišķo izmaksu pamatotība un samērība, kas rezultējas konkrēta apjoma tarifā. Atbildētāja ir samērojusi strīdus tarifus ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas apstiprinātajiem un pieteicējas piemērotajiem tarifiem iepriekšējā periodā, atzīstot, ka tik būtisks tarifa pieaugums nav pamatots un samērīgs, turklāt operējot ar pašas pieteicējas sniegto pamatojošo informāciju. Kā redzams no SIA „Ernst & Young Baltic” ziņojuma, tas operējis nevis ar to informāciju, kuru pieteicēja sniegusi Konkurences padomei lietas izpētes laikā, bet ar pieteicējas no jauna iesniegtu, atšķirīgu informāciju, turklāt savā ziņojumā tiešā tekstā norādot, ka ziņojuma sagatavotājs paļāvies uz pieteicējas pārstāvju sniegto informāciju un pieņēmumiem un ka šī izpēte nav revīzija vai pārbaude saskaņā ar vispārpieņemtiem standartiem. Turklāt šajos aprēķinos nav vērtēts strīdus tarifu samērīgums salīdzinājumā ar iepriekš piemēroto tarifu, kā arī nav analizēts tas, vai tarifu nebija iespējams noteikt zemāku, būtiski vienlaicīgi nepalielinot atsevišķas tarifu veidojošās izmaksas.

[3.12]Nepamatots ir pieteicējas arguments, ka lietā bija jāpiemēro Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82.pants. Lietas izpēte veikta par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpumu konkrētajā definētajā tirgū Latvijas Republikas ģeogrāfiskajā teritorijā. Norādot, ka lēmumā nav ņemta vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūra, pieteicēja nav pietiekami motivējusi, kā tas ietekmējis lēmuma saturu. No pieteicējas minētajiem piemēriem (konkrētām lietām) neizriet, ka lēmumā izdarītie secinājumi balstīti uz nepareizi piemērotu vērtēšanas sistēmu. Gluži

pretēji, šajā lietā veiktā pārbaude un uz tās rezultātu pamata izdarītie secinājumi, nav pretrunā Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā paustajām atziņām, tostarp pieteicējas norādītajās lietās.

[3.13] Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padome ar 2008.gada 10.septembra lēmumu Nr.286 apstiprināja pieteicējas SNG sadales no virszemes un pazemes tvertnēm pa cauruļvadiem līdz ievadam daudzdzīvokļu ēkā pakalpojumu tarifu 1,201 Ls/m³ (bez PVN); tarifs stājās spēkā 2008.gada 1.novembrī. Tomēr minētais fakts, pretēji pieteicējas uzskatam, nenorāda uz to, ka līdz ar to par pamatotiem atzīstami arī tarifi strīdus periodā. Jāņem vērā, ka, vērtējot 2008.gada sadales tarifu, komisijai nebija pamata konstatēt būtisku tarifa pieaugumu salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu.

[3.14] Naudas sods noteikts samērīgs, ievērojot Konkurences padomei noteikto kompetenci, piemērojot pareizas tiesību normas (Konkurences likuma 14.panta pirmo daļu un otrās daļas 1.punktu, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumus Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” un Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmo daļu) un izdarot pareizus lietderības apsvērumus. Konkurences padome pamatoti ņēmusi vērā izdarītā pārkāpuma smagumu (ilgstoši lielam skaitam patērētāju piemērots nepamatoti augsts SNG tarifs), tādējādi piemērojot sodu 0,5% apmērā no pieteicējas neto apgrozījuma 2007.gadā; kā arī pārkāpuma ilgumu (pārkāpums ilga no 2006.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 31.oktobrim), piemērojot sodu 0,25% apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Tādējādi pieteicējai pamatoti piemērots naudas sods 0,75% (0,5% + 0,25%) apmērā no neto apgrozījuma 2007.gadā. Izvērtējot ar konkrēto lietu saistīto informāciju, Konkurences padome ir secinājusi, ka pieteicējas darbībās lietas izpētes gaitā nav konstatējami atbildību mīkstinājoši apstākļi. Šādus apstākļus nekonstatē arī tiesa. Lēmumā pamatoti konstatēts, ka pieteicējas gada pārskatā par 2007.gadu norādītais neto apgrozījums bija Ls 24 952 455, no pazemes un virszemes grupu iekārtām realizētās SNG apgrozījums bija Ls 2 867 606,04 jeb 11,49% no kopējā neto apgrozījuma 2007.gadā. Tādējādi naudas soda apmērs pieteicējai vispārīgi saskaņā ar konkurences tiesības regulējošajām tiesību normām nebija samazināms, jo pieteicējas apgrozījums pārkāpumā iesaistītajā konkrētajā tirgū pārsniedza 10% no kopējā neto apgrozījuma. Tādējādi atbildētāja pareizi noteica, ka piemērojamais naudas sods ir 0,75% apmērā no pieteicējas neto apgrozījuma 2007.gadā (Ls 24 952 455), t.i., Ls

187 143,41. Vienlaikus Konkurences padome pareizi norādījusi, ka privātpersonas tiesību aizskārumam ir jābūt samērīgam ar sabiedrības interešu ieguvumu, un, ievērojot samērīguma principu, galīgo naudas sodu noteikusi Ls 93 571,71 apmērā.

[4] Pieteicēja iesniegusi kasācijas sūdzību. Tā pamatota ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Tiesai bija jāpiemēro Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.pants. Tas izriet no Padomes 2002.gada 16.decembra Regulas (EK) Nr.1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82.pantā, 3.panta pirmajā punktā. Fakts, ka Konkurences padome veikusi izpēti par pārkāpumu konkrētā ģeogrāfiskā tirgū – Latvijas Republikā, nenozīmē, ka nav noticis Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.panta pārkāpums. Kopējais tirgus var būt arī vienas dalībvalsts teritorija vai pat tikai daļa (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 1986.gada 11.novembra sprieduma lietā Nr.C-226/84 British Leyland*). Arī no Eiropas Komisijas 2004.gada 27.aprīļa Vadlīniju par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. un 102.pantā lietoto jēdzienu ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm 12., 20., 23.punkta izriet, ka ietekmes uz tirdzniecību kritērijs ir jāvērtē plašāk. Uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.panta piemērošanu norāda Eiropas Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāta 2007.gada 10.janvārī publicētais Enerģētikas sektora pētījums. Tiesai, izskatot lietu, vajadzēja vērtēt, vai pieteicēja atrodas dominējošā stāvoklī kopējā tirgū vai būtiskā tā daļā un vai pieteicējas dominējošā stāvokļa iespējama ļaunprātīga izmantošana varēja ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.

[4.2] Tiesa nepareizi piemērojusi Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktu. Tiesa nav pārbaudījusi, ka Konkurences padome nav noteikusi pakalpojuma faktiskās izmaksas, kā arī uzcenojumu. Secīgi padome nevarēja secināt, ka cena neatbilst produkta ekonomiskajai vērtībai un ka uzcenojums ir pārmērīgs. Lietā atrodas SIA „Ernst & Young Baltic” ziņojums, kā arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2008.gada 10.septembra lēmums Nr.286, no kuriem izriet, ka pieteicējas pakalpojuma cena ir bijusi tuvu pašizmaksai vai pat zem tās. Arī salīdzinot ar konkurentu tarifiem, tiesai vajadzēja secināt, ka cenas nav netaisnīgas.

[4.3] Tiesa nav vērtējusi, vai pieteicējas darbinieku darba samaksa kā daļa no tarifu veidojošajām izmaksām atbilst darbinieku darba samaksas ekonomiskajai vērtībai. Tiesa nav pierādījusi, ka darbinieku darba samaksa pēc palielināšanas nav atbilstoša ekonomiskajai vērtībai.

[4.4] Tiesa nav pietiekami vērtējusi un pārbaudījusi pierādījumus: a) vai no Konkurences padomes pieprasītajiem dokumentiem iestāde varēja veikt pašizmaksas aprēķinu un vai šis pašizmaksas aprēķins ir veikts; b) SIA „Ernst & Young Baltic” veikto aprēķinu; c) kāpēc Konkurences padome un SIA „Ernst & Young Baltic” ir pieprasījušas atšķirīgu informāciju no pieteicējas; d) SIA „Latgāze” noteikto pakalpojuma tarifu un iemeslu, kādēļ tā atstāja tirgu; e) Lietuvas un Igaunijas konkurences uzraudzības iestāžu sniegto informāciju. Tāpat tiesa nav pamatojusi, kādēļ tā neievēro Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2008.gada 10.septembra lēmumu Nr.286.

Motīvu daļa

[5] Kasācijas sūdzība ir pieļaujama, taču senatoru kolēģija nesaskata kļūdas Administratīvās apgabaltiesas spriedumā un nozīmi kasācijas tiesvedībai judikatūras veidošanā.

[6] Pieteicējas arguments, ka tiesai bija jāpiemēro Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.pants (Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82.pants), nav pamatots.

Senatoru kolēģijai nav šaubu, ka izskatāmajā lietā par konkrētās preces ģeogrāfisko tirgu pamatoti noteikta Latvijas teritorija, jo to ietekmē gan infrastruktūra (pazemes un virszemes grupu iekārtas – spiedieniekārtas un tvertnes atrodas visā Latvijas ģeogrāfiskajā teritorijā), gan SNG piegāde pamatā tikai Latvijas teritorijā esošām daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām, kuras pieslēgtas pazemes un virszemes grupu iekārtām.

Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.pants būtu piemērojams, ja tiktu ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm. Taču izskatāmajā lietā tas nav konstatēts.

No Padomes 2002.gada 16.decembra Regulas (EK) Nr.1/2003 3.panta izriet, ka Latvijas konkurences tiesībās nevar būt aizliegts tas, kas būtu atļauts ar Eiropas Savienības konkurences tiesību normām. Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.panta noteikumi reizē ir gan minimālais, gan maksimālais standarts nacionālās dalībvalsts konkurences normām.

Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.pantu un Konkurences likuma 13.pantu var piemērot vienlaikus, nacionālo normu interpretācijā ievērojot Eiropas Savienības normu saturu. Tā arī ir rīkojies Senāts iepriekš.

[7] Nevar piekrist argumentam, ka Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkts piemērots nepareizi. Tiesa ir pārbaudījusi gan konkrētā tirgus noteikšanas pareizību, gan pieteicējas stāvokli konkrētajā tirgū. Tiesa pārbaudījusi, vai Konkurences padome ir pierādījusi, ka pieteicēja ir piemērojusi netaisnīgas cenas.

[8] Tiesa ir pārbaudījusi, vai Konkurences padome ir pareizi konstatējusi, ka pieteicēja piemērojusi netaisnīgas, pārmērīgas cenas. Tiesa pārbaudījusi Konkurences padomes lēmumā veikto SNG tarifa (bez sadales tarifa; ietver tarifa struktūras, mazumtirdzniecības izmaksu, SNG iepirkuma cenas izvērtējumu) izvērtējumu.

Tiesa ir vērtējusi Konkurences padomes veiktos aprēķinus, kas izdarīti, pamatojoties uz pieteicējas sniegto informāciju, un atzinusi, ka padomes izdarītie secinājumi ir pamatoti. Arī senatoru kolēģija, ieskatoties Konkurences padomes lēmumā, konstatē, ka padome ir vērtējusi SNG tarifa veidojošās izmaksas.

[9] Pieteicēja norāda, ka lietā atrodas SIA „Ernst & Young Baltic” ziņojums, kā arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2008.gada 10.septembra lēmums Nr.286, no kuriem izriet, ka pieteicējas pakalpojuma cena ir bijusi tuvu pašizmaksai vai pat zem tās, bet tiesa to nav novērtējusi.

Senatoru kolēģija konstatē, ka tiesa pamatoti ir norādījusi, ka no SIA „Ernst & Young Baltic” ziņojuma redzams, ka SIA „Ernst & Young Baltic” operējis nevis ar to informāciju, kuru pieteicēja sniegusi Konkurences padomei lietas izpētes laikā, bet ar pieteicējas no jauna iesniegtu, atšķirīgu informāciju, turklāt savā ziņojumā tiešā tekstā norādot, ka ziņojuma sagatavotājs paļāvies uz pieteicējas pārstāvju sniegto informāciju un pieņēmumiem un ka šī izpēte nav revīzija vai pārbaude saskaņā ar vispārpieņemtiem standartiem. Šajos aprēķinos nav vērtēts strīdus tarifu samērīgums salīdzinājumā ar iepriekš piemēroto tarifu, kā arī nav analizēts tas, vai tarifu nebija iespējams noteikt zemāku, būtiski vienlaicīgi nepalielinot atsevišķas tarifu veidojošās izmaksas.

Tāpat tiesa ir pamatojusi, kādēļ tā neievēro Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2008.gada 10.septembra lēmumu Nr.286. Tiesas argumenti norādīti šā lēmuma 3.13.punktā.

[10] Pieteicēja argumentē, ka tiesai vajadzējis salīdzināt pieteicējas tarifus ar konkurentu tarifiem.

Senatoru kolēģija noraida šādu argumentu, jo Konkurences padome ir izvēlējusies vienu no pieļaujamiem pārmērīgu cenu pārbaudes modeļiem, izvērtējot cenas ekonomisko pamatojumu. Tiesai ir pienākums pārbaudīt izdotā administratīvā akta pamatojuma pareizību, vadoties no pārsūdzētajā administratīvajā aktā minētajiem faktiem un juridiskā pamatojuma. Vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, tiesa nav tiesīga ņemt vērā citu pamatojumu, ko iestāde nav ietvērusi administratīvajā aktā (Administratīvā procesa likuma 250.panta otrā daļa).

[11] Kolēģija konstatē, ka tiesa ir vērtējusi pieteicējas argumentus, ka ievērojamo cenu kāpumu pamato darbinieku darba samaksas palielināšanās. Tas atspoguļots šā lēmuma 3.5. un 3.6.apakšpunktos.

Tiesa argumentējusi, ka Konkurences padomes lēmumā tarifs (arī tā pieaugums, salīdzinot ar tarifu iepriekšējā (regulējamā) periodā), vērtēts kopumā, vienlaikus detalizēti pārbaudot katru tarifu veidojošo pozīciju.

Tiesai nebija jāvērtē, vai pieteicējas darbinieku darba samaksa atbilda darbinieku darba samaksas ekonomiskajai vērtībai. Nozīmīgi, vai darba samaksa ir samērojama ar radītā darba ekonomisko vērtību. Pretējā gadījumā jebkurš dominējošā stāvoklī esošs tirgus dalībnieks varētu pamatot savas preces cenu ar ievērojamu darba samaksu darbiniekiem, lai gan caurmērā tā būtu neadekvāta. Tiesa nav noraidījusi, ka pieteicēja nebūtu tiesīga pamatot tarifu arī ar darbinieku darba samaksu, taču norādījusi, ka tā ietekme nedrīkstētu būtiski palielināt tarifu pakalpojuma saņēmējiem, salīdzinot ar iepriekšējo tarifu. Tas attiecas uz jebkuru tarifu veidojošo pozīciju, kas kopumā veido tarifu. Respektīvi, nav samērīgi un ekonomiski pamatoti būtiski palielināt uzreiz visu vai lielas daļas tarifu veidojošās pozīcijas izmaksas. Tieši tajā gadījumā, ja pieteicēja darbinieku algas un citas attiecināmās izmaksas būtu palielinājusi pakāpeniski, arī iepriekšējos periodos, neveidotos tarifa nesamērīgums kopumā.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.¹panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

n o l ē m a

Atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību par Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 26.janvāra spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators	(<i>paraksts</i>)	J.Neimanis
Senatore	(<i>paraksts</i>)	I.Skultāne
Senatore	(<i>paraksts</i>)	R.Vīduša

NORAKSTS PAREIZS

Senators J.Neimanis

Rīgā 2011.gada 28.aprīlī